

שקדייה בגן לאומי חורבת בית עיטאב צילום: ארכיון רשות הטבע והגנים

בט"ו בשבט הקרב ובא. חלפנו על פני מעיין קטן ונגענו בקצות האצבעות במים הקרירים. המשכנו לטפס במעלה החורבה והגענו אל המבצר הצלבני העתיק, חורבת בית עיטאב. טיפסנו אל מרפסת התצפית. "תסתכל", אמר ארצי, והצביע על הנוף. "אין כביש, אין יישוב. יש הרבה ירוק - עצים, שיחים ועשבים ובקרוב גם תהיה פה פריחה נהדרת. זוהי שמורת טבע נחל דולב, הנושקת לגן הלאומי, וזה הזמן להוציא שוב את המשקפת", אמר ארצי כשעמדנו על מרפסת המבנה העתיק. "אם נתבונן בסבלנות אולי תצוד עיננו צבי".

"לצוד? מה פתאום לצוד?", אמרת. "זהו רק מטבע לשון, גבע, אל תדאג. התכוונתי שאולי נצליח לראות צבאים. ציד צבאים אסור על פי חוק. אבל כדי לראות אותם צריך לחפש במרחבים הפתוחים. הצבי זקוק לשטח רחב ופתוח כדי שיוכל לרוץ ולברוח מטורפיו ועצים צפופים מגבילים את תנועתו".

ארצי הוציא מפה מהתיק והראה לי את גבולות השטח הפתוח. הוא אמר שהשטח הזה חשוב מאוד לצבאים ולחיות בר אחרות משום שהוא חלק ממסדרון ארוך המחבר את ההר אל השפלה ואל החוף, ודרכו יכולים בעלי החיים להיפגש זה עם זה.

אחרי המתנה ארוכה וסבלנות של חוקרי טבע, צדה עיננו שלושה צבאים. הם היו עסוקים בארוחת הצהריים שלהם, מה שהזכיר לשנינו, לארצי ולי, שגם אנחנו כבר קצת רעבים והגיע הזמן להתחיל לחזור לפני שתרד החשכה. בלילה נרדמתי תוך כדי שאני משנן לעצמי עוד כמה שמות של חי, צומח ודומם שפגשתי היום, ובחלום... ניצחתי את ארצי במשחק.

חפשו אותנו גם בפייסבוק

המתפתל בין מרחבים ירוקים והגענו אל שמורת הטבע מערת הנטיפים. "כמה יפה כאן", אמרתי ומיהרתי להוציא את המשקפת. האוויר היה נקי והראות הייתה נהדרת ולמרגלותינו נפרש נוף השפלה המרשים. "תראה גבע, רואים את הים התיכון", אמר ארצי בהתרגשות.

ספרתי 150 מדרגות בדרכנו למטה אל המערה ושם חיכתה לי ההפתעה הגדולה. מערת הנטיפים התקשטה להפליא. אורות צבעוניים האירו את הנטיפים ואת הזקיפים והם נראו כמו יצירת אמנות של ממש. המדריך במקום סיפר שהנטיפים נוטפים מראש המערה כלפי מטה ואילו הזקיפים עומדים זקוף, נטועים בקרקע ו"מטפסים" מעלה. יש מקומות שבהם הזקיפים והנטיפים נפגשים ואז נוצר עמוד שלם או מסך מעוטר. בזכות התאורה החדשה נחשפו במערה צורות נטיפים ופינות שלא נראו בעבר והתגלו נטיפים וזקיפים שהיו חבויים בחשכה שנים. המדריך סיפר לנו כיצד התגלתה המערה וגם הסביר כי התאורה הישנה גרמה ליצירת אצות שפגעו בנטיפים וכי היה צורך לטפל בהם אחת לתקופה כדי לשמור עליהם. התאורה החדשה חסכונית ואינה פולטת חום, והיא נבחרה לאחר שנבדקה על ידי מומחים שאישרו כי אינה פוגעת בנטיפים כבעבר. הוא גם ציין כי העבודות על התאורה החדשה נעשו בזהירות רבה, בעדינות ובדייקנות כדי למנוע פגיעה בנטיפים.

לא רציתי לצאת מהמערה, בחוץ היה קר ובתוך המערה היה כל כך יפה וחמים. היה מעניין לשמוע כי הטמפרטורה במערת הנטיפים זהה בכל ימות השנה ולכן כיף להגיע לשם בכל עונה.

ריח שקדיות באוויר

ארצי הזכיר לי שיש לנו עוד שקדיות לראות ואולי גם צבאים אז חזרנו אל הכביש המתפתל ביער. הפעם כבר היינו גבוהים, על הר. ארצי סיפר שאנחנו בהרי יהודה, סמוך לנס הרים, והוביל אותנו בעקבות סימון השבילים האדום אל הגן הלאומי חורבת בית עיטאב. הכול היה ירוק מסביב והריח נפלא. מראה השקדיות הרבות שפרחו בלבן בלט ביופיו, הריח ליווה אותנו כל הדרך ולבי נמלא שמחה כי נזכרתי

לראות את מערת הנטיפים באור חדש צילום: אבי ליצ'ק

הטיול שלי עם ארצי

ארצי וגבע משחקים ב"ארץ, עיר" ויוצאים בעקבות המשחק לטיול מלא הפתעות בהרי יהודה. ממערת נטיפים מוארת ומרהיבה עד לתצפית על צבאים מראש מבצר עתיק בגן לאומי חורבת בית עיטאב

כתבה: אדר סטולרו מליחי

שבראשו מתבשל טיול חורף. "יש לי רעיון", הוא אמר, ואני חייכתי כי לא הופתעתי. "נצא לטיול 'חי, צומח, דומם'. נבקר במערת נטיפים וזקיפים, נראה פריחה של שקדיות ואולי גם צבאים".

"ואיפה נראה הכול יחד?", שאלתי בסקרנות. "בהרי יהודה, כמובן", ענה ארצי בחיוך ידעני. "אהההה", קראתי, "אבל במערת שורק שהיא מערת הנטיפים כבר היינו. מה השתנה בכמה שנים? הלוא הנטיפים והזקיפים עומדים שם כבר אלפי שנים".

"אתה צודק. תהליכי היווצרות הנטיפים והזקיפים אטיים ונמשכים שנים רבות, אך תתפלא לגלות שיש חידושים במערה", ענה ארצי והוסיף בחיוך ערמומי: "הפתעה!".

נסענו לכיוון בית שמש, טיפסנו בכביש

הימים מתקצרים, קר וגם מחשיך מוקדם. הזמנתי את ארצי לבקר ושיחקנו יחד ב"ארץ, עיר, חי, צומח, דומם". בדרך כלל ארצי מנצח אותי כי הוא מכיר כל כך הרבה שמות של צמחים, בעלי חיים ומקומות. במשחק האחרון ארצי עצר אותי באות נו"ן ומיד התחלנו למלא את הטבלה: נורבגיה, נתניה, נמלה, נורית. אני עצרתי לרגע לחשוב על הדומם וארצי כבר הקדים אותי וכתב "נטיף" - וניצח אותי גם הפעם. מיד נזכרנו בטיולים השונים שבהם ביקרנו במערות ובהן נטיפים. ארצי הזכיר לי שהנטיפים והזקיפים נמצאים ברשימת ערכי הטבע אף שהם נחשבים לדוממים. ראיתי את ארצי בוהה בגשם שהחל לרדת וידעתי